

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

V. De effectibus irregularitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

PUNCTUM V.

De effectibus irregularitatis.

- 1 Effectus irregularitatis est privatio ordinis suscipiendi licite.
- 2 Privat etiam susceptio prima tonsura.
- 3 Irregularitas superveniens ordinatio, si ex delicto proveniat privat ordinatum quolibet exercitio ordinis: secus si ex defectu.
- 4 Nulla irregularitas privat actionibus, qua clericis, & laicis communes sunt.
- 5 Irregularitas absoluta, privat irregularem beneficii consecratione.
- 6 Communis sententia negat collationem beneficii, factam irregularem validam esse.
- 7 Sed non videtur satis firma sententia.
- 8 Irregularis non videtur incapax iurisdictionis Ecclesiasticae.
- 9 Non privat irregularitas beneficiis rite acquisitis.
- 10 Satis obiectio ex Concilio Trident. desumpta.
- 11 Quid debeat praestare beneficiatus in irregularitatem incidens.
- 12 Irregularis ex homicidio privandus venit beneficiis obventis.
- 13 Irregularitas superveniens clerico beneficiato, non privat fructibus beneficii.
- 14 Neque item iurisdictione aliqua ad forum contentiosum pertinet.
- 15 Ligatus irregularitate, nec potens impetrare dispositionem, beneficium rite acquisitum renunciare potest.
- 16 Quod verum est etiam pendente accusatione irregularitatis.

esse irregularem censendum, vt expressè docuerunt Navarr. cap. si quis autem. num. 41. de poenitent. disp. 7. Suar. disp. 40. sect. 6. num. 8. & 13. Salas 1. 2. tract. 8. disp. unica. sect. 18. num. 168. Sanch. lib. 1. ca. 10. num. 48. Coninch. disp. 18. dub. 2. num. 1. 2. Aulia 7. p. disp. 2. dub. 5. conclus. 2. Bonac. de irregularit. num. 1. 2. Aulia 7. p. disp. 2. dub. 5. num. 2. & colligitur ex cap. si quis de sensent. excommunicat. in 6. ibi enim deciditur non contrahi irregularitatem nisi in casibus à iure expressis: at in iure expressum non est in dubio facti ultra casum homicidij irregularitatem incurri. Ergo asserenda non est. Præterea in casu dubio nemo tenetur se sua libertate privare, nisi aliqua lege cogatur ad hanc privationem sustinendam: at nulla adest lex privans libertatem suscipiendi ordines dubium delinquentem nisi in casu homicidij. Ergo extra illum casum ordines suscipere poterit.

10 Neque obstant fundamenta contraria. Nam esto Pontifex ad statuendum irregularitatem in dubio homicidij nitatur illi principio: In dubiis pars est eligenda, non nititur illi tanquam principio quod necessarium sit observandum, sed tanquam principio quod observari maxime decet. Et licet hoc principium commune sit omnibus aliis materiis, in quibus consilium prudentissimum est tutiorem partem sequi, vt bene inquit Sanch. lib. 2. de matr. disp. 41. num. 9. quia tamen in irregularitate homicidij efficacius procedit propter indecentiam specialem, quam secum affert homicidium in clericis ea de causa disposuit Pontifex, vt in dubio homicidij censetur quis irregularis, quam dispositionem ad alias materias non extendit. Ad secundum nego in dictis Textibus non condi nouum ius; quia ibi non declarat in dubiis tutiorem partem esse eligendam necessarium, sed supponens tutiorem partem ex consilio sequendam esse, statuit dubium de homicidio esse irregularem censendum. Ad vltimum verius esse docuimus in dicto loco legem maxime poenalem ob similitudinem rationis extendendam non esse ad casum sub laza verborum forma non comprehendit.

Ex hac doctrina infer te non esse censendum irregularem, si facta diligentia, & dubitans an sit excommunicatus celebres, quia nullibi ob hanc celebrationem dubiam irregularitas expressa est: & facit cap. Apostolica 9. de cleric. excomm. ministr. vbi solum de clerico celebrante cum ignorantia crassa, & supina censura dicitur indigere dispensatione, nam celebrans cum ignorantia probabili suspensionis exculatur. Atque ita tradit Aulia 7. p. disp. 2. dub. 5. conclus. 2. Suar. disp. 40. sect. 5. n. 13. & 19. Sanch. lib. 1. ca. 10. n. 48. & alij Doctores superius pro nostra sententia relati.

Secundo infer ob mutilationem dubiam te non debere irregularem reputare, quia mutilatio esto disponat ad homicidium, non est tamen homicidium, at in solo dubio homicidij statuitur irregularitas, ergo non est ad mutilationem dubiam extendenda. Sicuti notauit Sanch. lib. 1. ca. 10. n. 49. Bonac. disp. 7. p. 5. num. 3.

PUNCTUM IV

De causa formali irregularitatis.

1 Quae sit causa formalis explicatur.

1 **C**AUSA formalis irregularitatis sunt verba quibus in iure irregularitas fertur. Nam cum saepe dictum sit nullam irregularitatem contrahi nisi in casibus à iure expressis efficitur laudè ea verba, quibus in iure exprimitur irregularitas, censenda esse illius causam formalem.

Solum est dubium, quibus verbis censetur in iure irregularitatem expressam esse, latè id explicat Suar. disp. 40. sect. 8. per totam vbi varias regulas conuertit. Sed omnes ad hanc vnam reducuntur, quae privationem suscipiendi Ordinis indixerit, vti si Textus dicat ad clericatum non promotus, non ordinatus, non fiat clericus, vti habetur cap. de clericis. Cap. curandum, & alius 34. disp. Et licet illa verba Non ordinatus, videantur ad Praelatum dirigi, ideoque sententiam ferendam, & non ipso iure latam continere, quia tamen supponunt causam, ob quam non sit ordinandus scilicet inhabilitatem, ea de causa asserendum est plerumque irregularitatem continere: vt aduertit Coninch. disp. 18. dub. 3. num. 24. Aliæ formæ quæ solum exclusionem à Sacerdotio denotant, vt sunt illae: Inter Presbyteros non computentur: Non fiat Sacerdos, & similes, esto irregularitatem partialem significantem, saepe assumuntur ad irregularitatem integram significantem, maxime in eo qui nullo ordine insignitus est, eo quod exclusio sacerdotio, ceteri ordines vtpote ad sacerdotium relati, excludi videntur, quod ex circumstantiis colligendum est. Sicuti notat Bonac. de irregular. disp. 7. p. 3. num. 20.

Primus, & praecipuus effectus irregularitatis est privatio ordinis suscipiendi licite, nam validam receptionem nullatenus Ecclesia impedire potest, si de facto materia, & forma, & minister adint à Christo requisiti: vti ex omnium sententia tradit Bonac. disp. 7. de irregularit. pun. 4. Primam tamen tonsuram quia ex Ecclesiae institutione pendet, poterat Ecclesia irritam reddere ab irregulari susceptam, sed nullibi constat hanc apposuisse irritationem, ideoque sicut non irritat susceptionem Ordinis, nec primam tonsuram censenda est irritata. Sicuti docet Suar. disp. 40. sect. 1. n. 1. Bonac. de irregular. pun. 4. num. 1.

Quinimò aliqui Doctores asserunt susceptionem primæ tonsuræ irregulari prohibitam non esse; eo quod tonsura non fit proprie, & in rigore Ordo, sed ad Ordines suscipiendos dispositio: irregularitas autem (vt ex eius definitione constat) Canonicum impedimentum est Ordinis suscipiendi, sed nullatenus hæc sententia admittenda est, sed omnino dicendum irregularem priuatum esse prima tonsura suscipiendam, sicut & reliquis ordinibus; eo quod irregularitas tendit ad constituendum irregularem extra clericatum statum, & regulam, qui est effectus tonsuræ oppositus, quæ tonsuratum in statum Clericorum adaptat.

Neque obest primam tonsuram proprie Ordinem non esse. Satis enim est quod sub ordine latè sumpto comprehendatur, iuxta Textum in cap. cum contingat de arate, & qualis, vt inde colligatur irregularitatem quæ totius ordinis susceptione priuat, priuat susceptione primæ tonsuræ. Præterquam quod ex privatione ordinis suscipiendi, inferunt primæ tonsuræ privatio. Etenim prima tonsura est dispositio ad Ordines, quæ ergo incapax est suscipiendi Ordines, inique illorum dispositionem suscipit. Atque ita docent Navarr. 1. r. consilior. cons. 24. de temporib. ordinat. n. 1. & 3. & cons. 34. & 35. de homicidio. Suar. disp. 40. sect. 1. num. 11. Sayrus lib. 6. cap. 1. n. 19. Garcia de benef. 7. p. cap. 12. n. 30. Filliac. tract. 18. cap. 3. num. 39. & 60. Aulia 7. p. disp. 2. dub. 6. Bonac. de irregular. disp. 7. pun. 1. num. 4. circa finem.

Verum si irregularitas ordinato superveniat distinguendum est, an sit irregularitas ex delicto, vel ex defectu. Si fuerit irregularitas ex delicto pura ex homicidio, ex iniqua ordinum susceptione, vel administratione; priuat ordinatum quolibet exercitio ordinis suscepti, & inhabilem reddit alium suscipiendi, quia præstat omnem effectum quem præstare potest, vt colligitur ex cap. fin. de temporib. ordinat. & cap. inquisitionis 1. de accusationib. Et tradit ex communi sententia Coarru. Clement. si furiosus, de homicidio 1. p. §. 1. num. 3. Navarr. cap. 27. num. 194. Suar. disp. 40. sect. 2. num. 4. Aulia 7. p. disp. 2. dub. 6. Verum si irregularitas non ex delicto, sed ex defectu ordinato superveniat, qualis est quæ refertur in cap. 2. de clerico egrotante cui duo digiti cum medicata palmæ abscissi fuerant & constituit hunc sacerdotem irregularem ad celebrandum, non tamen ad alia sacerdotalia munera, qualia sunt assistere matrimonio, abluere à peccatis, aliaque Sacramenta ministrare.

- nem non potest, vt intelligatur si est in mora petendi dispensationem, vel desperatus est à dispensatione breui tempore obtinenda. Bonac. *disp. 7. p. 4. num. 10.* Coninch. *disp. 17. dub. 1. num. 5.* Paul. Layman. *lib. 1. tr. 5. par. 5. c. 1. coroll. 3.* Gaspar Hurtado *de irregulari. diffcult. 5. n. 21. & alii.*
- 12 Cerum tamen est ex delicto homicidij voluntarij venire priuandum irregularem beneficij obtentis ex dicto decreto Conc. Trident. *sess. 14. cap. 7.* Sicuti etiam venit priuandus ob hæresim, ob simoniam, aliãque similia delicta. Penfionibus verò arbitrio iudicis relinquatur spectata delicti qualitate, nam in iure harum priuatio irregulati indicta non est, vt decisum à sacra Cardinalium congregatione referunt Riccius *de c. 5. 2. Barbosa in dicto loco. Conc. Trident. Suar. *disp. 4. 4. sect. 4. num. 34.* Bonac. *disp. 7. p. 4. n. 11.**
- 13 Ex dictis infero primò irregularitatem superuenientem clerico beneficiato non priuare ipsum fructibus beneficij, neque priuandum esse per sententiam, si muerat quæ ratione beneficij tenebatur exercere, per se, vel per alium exercitatis siquidem beneficij titulum retinet, & ius habet petendi illius fructus posito mueris exercitio, sicuti alijs relatis docuit Suar. *disp. 40. sect. 2. num. 20.* Coninch. *disp. 18. dub. 1. n. 5.* Filliuc. *tract. 19. n. 69.* Bonac. *disp. 7. punct. 4. n. 10.* Paul. Layman. *lib. 1. sum. tract. 5. par. 5. cap. 1. n. 1. coroll. 3.*
- 14 Secundò infero irregularitatem beneficiato, seu iudici superuenientem non priuare ipsum iurisdictione aliqua ad forum contentiosum pertinente, ideòque poterit excommunicare, eligere, & beneficia conferre, sicuti poterit antequam in irregularitatem incidere, nam cum hæc irregularitas non deiciat irregularitatem à beneficio, vel officio, neque etiam deiciat ab illius usu: vt ex communi docuit Suar. *disp. 40. sect. 2. num. 12. & 24.* Filliuc. *tract. 19. num. 74.* Bonacina *disp. 7. de irregulari. pun. 4. n. 12.* sed præcipue 17. Coninch. *disp. 18. dub. 1. num. 7.* Paul. Layman. *tract. 5. par. 5. cap. 1. num. 1. coroll. 2.* Et colligitur ex cap. *tamra de excessib. prelator.* Vnde Parochus licet poterit assistere matrimonio, & assistendi licentiam concedere, imò licet etiam poterit facultatem dare reliqua Sacramenta ministrandi, ipse verò ministrare ea non poterit non ex defectu iurisdictionis, sed quia vsu ordinis ob irregularitatem priuatus est. Quapropter si quis bona fide irregularitatem denunciato suã peccata fateatur, poterit ab eo absolutioem validè recipere, si aliàs habebat iurisdictionem absoluedi, nam ex vi irregularitatis dicta iurisdictione ipso iure non priuatur, tamen illius vsus ei interdicitur.
- Dices, omnis iurisdictione Ecclesiastica competit Clerico quã Clericus est, sed per irregularitatem à clericatu deicitur, ergo deicitur à iurisdictione competente ei ratione clericatus? Respondeo clericatum requiri tanquam conditionem, vt subiectum capax sit iurisdictionis, illa tamen concessa illi non est actus ordinis, ac proinde per irregularitatem non prohibetur.
- 15 Tertio infero ligatum irregularitate ex delicto, si noluit, vel non possit impetrare dispensationem posse renuciare beneficium in fauorem tertij, ac si nullam irregularitatem contraxisset etiam pendente lite, & accusatione facta de irregularitate; quia vsque quo accedat sententia, & condemnatio retinet ius in beneficium, vt docuerunt Panorm. in *c. nisi cum pridem num. 1. de renuciati.* Coninch. *Clement. si sup. ius. 2. p. 8. 3. num. 7.* Felin. in *cap. inquisitionis. col. 3. de accusationib.* Ludouic. Gom. in *regula de annali possess. q. 42. num. 3.* Sayrus *lib. 6. cap. 2. num. 14.* Suarez *disp. 40. sect. 2. num. 19.* & alij apud ipsos.
- 16 Dubitatur tamen Couarru. *dicto §. 3. num. 7.* an si durante accusatione irregularitatis impetret aliquis beneficium irregulatus casu quo per sententiam illo priuatur, possit irregulatus conficius huius imperationis beneficium in fauorem alterius, vel absolute antequam per sententiam condemnetur, renuciare? Negat Dominic. *conf. 105.* & Ant. de Butrio *conf. 43.* eo quòd hæc renuciatio cederet in præiudicium eius cui est ius per gratiam quæsitum. Et deinde est in fraudem gratiam obtinentis. Ergo nulla ex Textu in *cap. si te præbendam de renuciati. in 6.* vbi aliquis obtinuit à Sede Apostolica rescriptum de prima præbenda vacatura, cuius rescripti conficius alius præbendam renuciavit tenem præbendam, vt obtinenti gratiam conferretur, & priuatur, pingui proximè vacatura. Respondet Pontifex non teneri admittre illam reuocem præbendam, si de fraude confiteretur, sed conferendam ei esse pinguem præbendam secundò vacantem, quia illa renuciatio ei obesse non potest. Siquidem non vacauit illa præbenda tenus ordinario modo, sed ex malitia.
- Nihilominus tamen in nostro casu existimat Couarru. plures referens, & Molina *tract. 3. de iust. disp. 78. num. 2.* optimè posse præfatum irregularem non obstante prædicta imperatione renuciare suam præbendam, in hoc enim nullam fraudem committit, siquidem vitur iure suo, & vt sibi consuler, non autem vt noceat impetranti renuciacionem præstat. Secus contingit in *dicto cap. si te præbendam*, quia ibi ceruit manifeste fraus.

Præterea quia etiam in casu illius Textus renuciatio præbendæ non annullatur, sed statuitur, illa non obstante non præcludi viam ad obtinendam præbendam pinguiorem, quia gratia facta erat de prima præbenda vacante ordinario modo, & non ex malitia, & in fraudem impetrantis. Ad illud verò quod dicebatur de iure quæsitio facile respondeatur, impetrans namque non habet ius quæsitum absolute, sed conditionale, & incertum (hoc est) sub conditione si per sententiam priuatur, cui iuri bene potest derogari per renuciacionem. Sicuti probat Couarru. supra relato Ludouico Gomezio in *regula de annali possess. q. 42. & in reg. de non tollendo iura quæsitio. q. 3.* Deinde aduertit Couarru. in *dicta Clement. si sup. ius. 2. p. 8. 3. num. 7.* facta hac renuciacione non posse iudicem procedere ad priuacionem beneficij, quia inuitis est talis processus, cum beneficium non possideat ille aduersus quem sententia ferenda est: atque ita refert placuisse Rotæ in nouis *desis. 491.* & Ludouic. Gomez *regula de annali possess. q. 42. num. 5.*

PUNCTVM VI.

De causis excusantibus ab irregularitate incurrenda.

- 1 Si excuseris à delicto cui est irregularitas annexa, vel si ignores legem Ecclesiasticam specialiter irregularitatem indicientem, excusaris ab irregularitate.
- 2 Communis sententia negat te esse excusatum ab irregularitate delicto annexa, si agnoscas delictum Ecclesiastica lege esse prohibitum, tamen si ignores sub pena irregularitatis prohibitum esse.
- 3 Probabile est excusatum esse ab irregularitate, si probabiliter ignores lege Ecclesiastica tuo delicto annexam esse.

Certum est, te excusatum esse ab irregularitate delicto annexa, si excuseris à delicto mortali, nam cum hæc sit gravissima pena, peccatum mortale ad sui incursionem requirit. Quinimò existimo probabilius, si ignores lege Ecclesiastica specialiter prohibitum esse delictum cui irregularitas annexa, te excusatum esse ab illius incursione, Vti docuit *tract. 2. de peccatis disp. 1. pun. 17.* & præterea relatus docet Coninch. *disp. 18. de irregulari. dub. 4. conclus. 1.* & probari potest ex *cap. 2. de constitutionib. in 6.* vbi deciditur non ligari constitutionibus ordinariorum illas ignorantes, hoc est non ligari quoad penam illis legibus incurendam; quia æquum non est æquali penâ punire transgressorem legis ex ignorantia, ac ex malitia, siquidem ignorantia à transgressione culpabilis lege excusat. Quæ decisio à fortiori procedit in constitutionibus Pontificijs. Secundò probatur ex *cap. propositi sit 82. dist. vbi Clerici luxuriosi sibi illud delictum sub pena depositionis per legem Ecclesiasticam prohibitum esse venia digni sunt, neque ea pena afficiuntur, sed alia mitiori arbitrio iudicis.* Ergo ignorantia legis Ecclesiasticæ excusat ab illius transgressionibus, & à pena ei annexa. Tertio penalis irregularitas plerumque ab Ecclesia indicitur in penam in obedientiâ, & contumaciâ aduersus Ecclesiam, siquidem superadditur violationi censurarum, quæ inobedientiam & contumaciam requirunt. At inobedientia, & contumacia in Ecclesiam stare non potest postquam ignorantia legis Ecclesiasticæ. Ergo &c.

Quod si dicas irregularitatem non tam in penam delicti, quam ob decentiam Ecclesiastici status iudici, cui decentiæ obstat delictum. Vg. homicidij, tamen ignoretur lege Ecclesiastica sub pena irregularis prohibitum esse? Respondeo esto ob decentiam status Ecclesiastici inducatur irregularitas, at quia simul inducitur in penam obedientiæ Ecclesiasticæ violatæ, ea de causa locum habere non potest cessante inobedientia, quæ sine dubio cessat postquam legis Ecclesiasticæ ignorantia.

Difficultas verò est, an si probabiliter ignores irregularitatem delicto annexam esse, tamen scias Ecclesiastica lege esse prohibitum ab ea irregularitate excusaris? Communis sententia negat ignorantiam huius penæ excusare delinquentem ab illa incurrenda. Quod docent omnes qui de excommunicatione, suspensione, & interdicto affirmant, quos refert Couarru. *cap. alma mater. 1. p. 8. 10. numero 9.* & vltra illos specialiter de irregularitate tradunt Suar. *de censur. disp. 40. sect. 5. num. 9.* Corduba in *quæst. lib. 1. q. 2. 5. vers. item secundò.* Ludouic. Lopez. *2. p. instructor. vbi de excommunicat. cap. 13. ad 3.* Auila *7. p. disp. 2. dub. 7. conclus. 2.* Gab. Vazq. *de excommunicat. dub. 16.* Gaspar Hurtado *de irregulari. diffcult. 8. num. 29.* Mouentur quia ignorantia penæ non videtur excusare ab illius incursione, aliàs plurimi delinquentes à penis per legem statuti excusarentur.

Dei te irregularitas non est pena medicinalis, quæ illius cognitionem requirit, sicuti sunt censure, & esto ad reprimendam inobedientiam, & contumaciam in Ecclesiam iue-